

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 április Hónapló

Balla D. Károly: Kinek az esélye?

Egy röpké esztendő, és kiderül. Kiderül, hogy az Orbán-rezsim megy vagy marad. Ha marad, akkor hogyan és mennyire, mibe kapaszkodva és mivel fenyegetve, ha pedig megy, akkor mi váltja fel. Aligha akad, aki ne latolgatná a résztvevők esélyeit, ne játszana el ezzel vagy azzal a lehetőséggel, s ne állítaná fel a maga prognózisát. Én sem lehetek pusztá szemlélődő, bár a rám kínált állampolgárság és szavazati jog helyett (de annál sokkal erősebben) a nyelv, a kultúra köt a magyarsághoz, s ennek révén érzek felhatalmazást arra, hogy – s hadd fogalmazzak kivételesen patetikusan – a nemzet sorsában osztozzam. Oly módon is, hogy rosszabbnál rosszabb abszurd drámákat vizionáljak erre az ingatag kárpát-medencei színpadra, ha már sem politológus, sem társadalomtudós, sem történész nem vagyok. A kulisszák mögé nem látok, nincsenek bennfentes információim sem a magyar politika belső erőviszonyait, sem a lakosság tényleges választói szándékát illetően, így tudományos hitelességű prognózis készítésére amúgy sem vállalkozhatnék. Maradnak hát a képzelet szülte dramaturgiák, forgatókönyvek.

(1. Kétharmad oda. Valószínűség: 10 százalék) Az erőteljes kormánypropagandának és a nagyarányú osztogatásoknak, szapora hangulatjavító intézkedéseknek és nem utolsósorban a határon túlról leadott pár százezer szavazatnak köszönhetően, illetve az ellenzék erőtlensége és megosztottsága miatt Orbán Viktor újra megszerzi a 2/3-ot. A Fidesz megnyugszik. Hatalmi éhségüket eddigre nagyrészt kielégítették, saját embereik ülnek minden fontos pozícióban, a döntéshozó, pénzosztó, felügyelő vagy egyéb testületekben, intézményekben a Nemzeti Banktól a községi sportklubokig bezárólag. A pártelnél szélesebb klientúra is nagyrészt pozícióhoz, kisebb-nagyobb hatalomhoz, bőséges jövedelemforráshoz jutott. Ami befolyás még megszerezhető, arra az új négy év bőven elegendő lesz, gondolják, így enyhítenek a tempón. Már nincs szükség a permanens harcra sem a kultúra, sem az oktatás, sem a közigazgatás területén, már nincs kit legyőzni: az ideológiájukkal és politikai meggyőződésükkel szemben álló csoportokat már perifériára szorították. Békés pártállami idők következnek, a pedagógusok tanítják Nyirőt és Wasst, a mozik játsszák a Vajna-ízlésű filmeket, a fényes papi segédlettel felszentelt Nemzetiben parádézik az úri osztály krémje. Befejeződik a más meggyőződésűek kivándorlása vagy meghasonlása-elhallgatása, az ellenállás félig vagy teljesen illegális szűk körökbe húzódik vissza. A pártutasításos rendszer körülményei között a szigorú központi irányítás egyrészt és a lakossági megfelelni akarás másrészt stabilizálja a társadalmat, a befektetők túlteszik magukat aggályaikon, egyre több a beruházás, növekedésnek indul a termelés. A korábban oly neuralgikus társadalmi kérdésekről szó alig esik, a roppant szerény, de stabil megélhetési lehetőségek iránti ragaszkodás a társadalom javát kitevő rétegekben lassan kitermeli a nyugalom és elégedettség hormonjait. Orbán hátradől bársonyszékében, és jól mulat azon, ahogy fintorogva és öklendezve bár, de Európa lenyeli a békát.

(2. *Szűkös többség ott. Valószínűség: 15 százalék*) A Fidesz–KDNP drámai választási küzdelemben vékony parlamenti többséget szerez és újra kormányt alakít, de az Orbánt kis híján legyőző ellenzéki oldal már megérezte erejét. Számolni kell vele, ami a kormányoldalnak nagyon nincs ínyére. Ráadásul sokkal kisebb lett a parlament, a nagy osztogatások után az államkassza üres, Matolcsy hiába nyúl bele könyvéig a devizaszákba: az új győzelemtől több hatalomra és több pénzre ácsingázók egyre mohóbbak és mind többen vannak, telhetetlenségüket kielégíteni a meggyengült kormány nem képes. Az elégedetlenség most már a régi hívek táborában is növekszik, az őszi önkormányzati választásokon az ellenzék tarol, a kormány és a Fidesz lehetőségei tragikus mértékben összezsugorodnak. Belháború indul, egyre nagyobb a belső ellenzék, amely úgy látja, Orbán Viktor nem ilyen lovat ígért nekik arra az esetre, ha minden elvüket feladva a végsőig kitartanak mellette. Mindez megviseli a miniszterelnököt, megretten a bukás lehetőségétől, új kormányzása második évében boldogan menekül a Sándor-palotába. De a Fidesz második-harmadik vonala nem elégszik meg ennyivel, Orbán bizalmi embereit is félreállítják. Ez azonban a vesztséget okozza: nélkülük az országot működtető korrupciós struktúra megroppan. Leáll a termelés, megugrik a munkanélküliség, elszabadul az infláció. Országos sztrájkok, mindennapi tüntetések, zavargások, bűnözői csoportok megerősödése. Anómia, káosz, anarchia. Az erejét egyre meggyőzőbben fitogtató ellenzék mindezt kihasználva kierőszakolja és megnyeri az előrehozott választásokat.

(3. *Se-se. Valószínűség: 30 százalék*) Sem a demokratikus ellenzék, sem a kormánypártok nem szereznek abszolút többséget. A Fidesz a mandátumoknak 40 százalék körüli hányadára tesz szert, és összességükben hasonló teljesítményt nyújtanak a parlamentbe bekerült demokratikus ellenzéki pártok is. Kormányt az alakíthat, aki a 15–20 százalékot elérő Jobbikkal összeáll. A demokratikus oldal erre nem mutat majd hajlandóságot, ám Orbán Viktor – a legfőbb cél: hatalma megtartása érdekében – koalícióra lép a Jobbikkal, amelynek ideológiája végképp benyomul az erre fogadóképesnek mutatkozó Fideszbe (bár sokan távoznak a pártból...). Magyarország kilép az EU-ból, rövid idő alatt befejeződik a demokratikus társadalmi berendezkedés végleges felszámolása. Általánossá válik a gyanakvás, az állam behatol a magánéletbe. A sovén és irredenta állampropaganda mellett teljes törvényi legitimitációt kap a rasszizmus, az antiszemitizmus, az idegengyűlölet, a homofóbia... Orbán Viktor és Vona Gábor karöltve indul minszki, bakui, pekingi, moszkvai pofavizitre.

[Kisebbségi valószínűségű esetek: a) Nagykoalíció alakul a Fidesz–KDNP + a demokratikus ellenzéki pártok részvételével. Az egymástól roppant távolságra került politikai oldalak Jobbik-kiszorító kényszerű összefogása nem hoz stabil kormányzást, egy éven belül új választásokat kell kiírni. b) A parlamentben a többséget meg nem szerző erők közül a Fidesz–KDNP vállalja a kisebbségi kormányzást. Paktum születik: cserébe azért, hogy Orbán Viktor nem lép koalícióra és távol tartja a hatalomtól a Jobbikot, a demokratikus ellenzék vállalja, hogy konstruktív magatartást tanúsítva kívülről fogja támogatni a kormánykisebbséget. Például megszavazza a költségvetést, a törvényeket, kinevezéseket stb., azaz így biztosítja a kormányzás működőképességét. A kényszerházasság azonban nem működik, kormányválság alakul ki. c) Kormányképes parlamenti erő híján új választásokra kerül sor, amelynek ugyanez lesz az eredménye. Ezért ismét új választást kell kiírni. És újra. És újra... Ezalatt a Jobbik annyira megerősödik, hogy a negyedik kört már ők nyerik.]

(4. *Vékony többség itt. Valószínűség: 35 százalék*) A demokratikus pártok szűkös parlamenti többséget szerezve közösen alakítanak koalíciós kormányt. Kísérletet tesznek az ország

rendbetételére, a jogállamiság helyreállítására, a gazdasági-pénzügyi helyzet életképesebb tételére, a társadalmi viszonyok normalizálására – de három komoly akadályba ütköznek. Az első, hogy a gyenge többség szinte lehetetlenné teszi a hatékony törvénykezést, az Orbánék által felépített jogrend megköti a kezüket. A második: a Fidesz–KDNP és a Jobbik hisztérikus hangulatot kelt mind a parlamentben, mind az egyre elégedetlenebb (mert változást alig tapasztaló) lakosság körében, a társadalmi nyomás fokozódik a részben tehetetlen, részben a lehetőségeit elügyetlenkedő kormányon. A harmadik, legsúlyosabb akadály: a sikertelenség széthúzáshoz vezet a kormánykoalíció pártjai között, sőt magukban a pártokban is. A belső torzsalkodások elvonják a figyelmet az ország ügyeiről. Bár világosan látható, hogy radikális lépésekre lenne szükség, a hatalmat erőltlenül gyakorló baloldal mindinkább a béna kacsza szerepébe csúszik. Addig-addig ragaszkodik ingatag hatalmához, míg ellenzéke újra hihetetlenül megerősödik, és a következő választásokon újra tarolhat.

(5. Kétharmad ide. Valószínűség: 10 százalék) A Fidesz vezette kormányoldalnak minden erőfeszítése ellenére sem sikerül növelnie a szavazótáborát, a demokratikus ellenzék pártjai azonban, ha nem is nyerik el a közömbös milliók bizalmát, de az idegenkedés falát mégis látványosan áttörik, így az Orbán Viktor kormányzásával főleg életminőségük romlása miatt elégedetlenek és a Fidesz jobbszélre kacsintgató kirekesztő politikáját végképp elfogadhatatlannak tartók némi fintorgással ugyan, de csak odaadják protestszavazatukat vagy a szocialistáknak, vagy a civilekből alakult, balközépre húzó, egy év alatt megerősödött formációnak, amely addigra számos társadalmi réteget képes megszólítani. Az MSZP kicsivel 48 százalék alatt, az Együtt kicsivel 18 százalék alatt teljesít, hajszáj híján megvan a kétharmaduk. Bár pártjaik nem, de a DK és az LMP 1-1 képviselője egyéni körzetben mandátumot szerzett. Velük együtt meglenne a 2/3! A DK-s részéről nincs is ellenállás. De az LMP-s az elveit fontosabbnak tartja a politikai pragmatizmusnál. Még miniszteri pozícióért cserébe sem csatlakozik olyan koalícióhoz, amelyben benne van X meg Y. Egy mandátumon fog múlni a kétharmad? Alighanem... Ám váratlan fordulat történik: egy fideszes képviselő kilép a frakciójából és amint a kötelező függetlenítő lejár, átül a kormányoldalra. Megvan a 2/3!

A Fidesz által felforgatott Magyarország rendes kerékvágásukba terelése a vártnál mégis nehezebben, lassabban indul. Az egészségügy régről halmozódó problémái alig orvosolhatók, kevés hozzá a forrás, az újonnan felállt minisztérium sincs a helyzet magaslatán, politikai eltökéltség híján a mélyreható reformok egyre halasztódnak. Az oktatásban hiába térnek vissza a négy évvel korábbi állapotok, a szétzilált rendszer a régi és új sebektől egyszerre vérzik, állandósul a kormányzati kapkodás. Lehetetlen betömni a nyugdíjrendszeren tátongó lyukakat, itt is gyökeres átalakításra volna szükség, de csak toldozás-foldozás folyik. Semmivel sem válik átláthatóbbá az adórendszer. Sok kulcs, sok sáv, progresszív adózás – akinél korábban kevés pénz maradt, most sem gazdálkodhat többől, aki viszont jól volt eleresztve, most nehezen tűri, hogy tyúkszemére léptek. Be-beindulnak a külföldi beruházások, az ország európai pozíciója mégis alig javul, a szomszédok folyton jobban teljesítenek. Hiába sikerült a gazdasági házárdjátéknak véget vetni, a biztonságos és kiszámíthatónak vélt intézkedések nem hozzák meg a várt eredményt. A szakértők folyton s újra elmondják, mit hogyan kellene, de a baloldali kormány nem képes saját politikai tehetetlenségi erejét legyőzni. Így aztán a társadalmi igazságosság megteremtésének a szándéka és a piac követeléseinek való megfelelési kényszer félmegoldásokhoz és elvek feladásához vezet, kiéleződik a szocialista és a liberális felfogások közti ellentmondás. Újra nő a lakosság elégedetlensége, a romaintegrációs és a mélyszegénység felszámolását célzó program jószerével el sem indul. Minden bizakodó várakozás ellenére a jogállamiság alapjainak a visszaépítése is halasztódik: a kétharmados többség úgy véli, amíg az országot *úgy egyébként* nem sikerül rendbe hozni, addig a hatékony

kormányzás érdekében nem lenne célszerű a fékek és ellensúlyok mindegyikét azonnal visszaállítani.

Az idő előrehaladásával minden téren állandósulni látszik az ideiglenesség. Megújulásra, friss lendületre, fiatalokra lenne szükség... A Fidesz elérkezettnek látja az időt népszavazások kezdeményezésére.

A végigjátszani és sikerre vinni kívánt történelmi darab tiszta lapra írt rendezői példányán egyre több a gyűródés, kihúzás, átírás. Az előadás akadozik, egymást érik az elrontott jelenetek. A szereplők közül valakinek nagy ötlete támad, szól a kellékesnek, aki elballag a raktárba a Nokiás dobozért.

Tetszik

Egy embernek tetszik. Legyél Te az első ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Balla D. Károly: Titkos állampolgárok** Hónapok óta igyekszem ellenállni a kísértésnek, hogy naplómban a Kárpátalján...
2. **Balla D. Károly: Csecsemőpózban** Megbolondultak ezek a magyarok, hogy Janukovicsra szavaztak? – szegezi a...
3. **Balla D. Károly: Az Ung-parti bulváron** Nem mindennapos esemény, ha az ukrán elnök Ungvárra látogat....
4. **Balla D. Károly: Miszerintünk** Veszélyes dolog a jövő. Szünet nélkül azzal fenyeget, hogy bekövetkezik....
5. **Balla D. Károly: Detonációk** Hatalmas gázrobbanás Ungváron. Ezzel a címmel jelentek meg az első...

Cimkék: **Balla D. Károly**